

Srdcová záležitosť alebo ked' sa rekonštruuje kultúrny dom

Poetické večery pri sviečkach, kultúrne využitie, hudobné, vzdelávacie, pohybové aktivity ľudí rôzneho veku, jednoducho – budova osvety. Aj vo mne tento výraz otvára spomienky na minulosť. Ľudia sa v kultúrnych domoch stretávali, aby sa učili jazyky, počúvali prednes poézie či si vymieňali servítky... Pre obyvateľov bratislavských Kramárov tieto a ďalšie funkcie celé roky spĺňal ich kultúrny dom na Stromovej ulici.

Objekt je stavebne zo šesťdesiatych rokov dvadsiateho storočia. Teraz, po dlhých rokoch, bolo stále jasnejšie, že už nestačí kapacitne a nakoniec ani vzhľadovo. A tak sa začalo s jeho rekonštrukciou. 25. novembra minulého roku bola budova Domu kultúry na Kramároch po dôslednej obnove sprístupnená verejnosti, aj keď dlho uzavretá nebola. S prácami sa totiž začalo len v aprili. Budova dostala nový šat, poschodie navyše, zmodernizované priestory knižnice, prestavanie sály pre potreby klubu dôchodcov, zrekonštruovanie učební pre zá-

ujmovú činnosť, novú lepšie vybavenú viacúčelovú sálu, zrekonštruované sociálne zariadenia... a nové sebavedomie.

Pôvodné osvetové stredisko, ktoré vzniklo v júni 1966 ako Dom kultúry Vinohrady, má svoju história. V tom období predstavovalo v danej lokalite dominantnú stavbu. Malo dve nadzemné podlažia a jedno podzemné (čiastočne zapustený suterén), zastrešené bolo plytkou sedlovou strechou. Samozrejme, z architektonickej stránky nieslo stopy stavieb šesťdesiatych rokov dvadsiateho storočia.

Pôvodný objekt osvetového strediska

Niekoľko otázok k dielu sme položili autorke jeho rekonštrukcie
Ing. arch. Kataríne Šinákovej.

Aký dojem ste mali z budovy, kým ste začali s jej obnovou?

Ten objekt bol jednoducho poplatný obdobia, v ktorom bol postavený. Pôsobil trochu smutne a chmúrne, objavovali sa aj drobné technické problémy súvisiace so životnosťou stavby.

Evokoval pocit, že s ním už treba niečo urobiť, aby sa opäť stal plnohodnotným stánkom kultúry. Asi aj preto, ako protiklad k pôvodnej podobe, aby v ľuďoch vzbudzoval pocit nielen dôstojnosti, ale aj radosti, sviežosti a optimizmu, volila som farebné riešenie stavby i interiéru. Chcela som, aby „to“ dostalo do seba aj trošku života.

Aké konkrétnie dôvody viedli podľa vás investora k rekonštrukcii objektu?

Vtedajšie osvetové stredisko, teraz dom kultúry, sa nachádza v lokalite, kde jeho služby využívalo naozaj veľa ľudí. Objekt už mal svoje roky, nároky na jeho využitie sa časom stále zvyšovali. Vzhľadom na už nedostatočné kapacitné možnosti sa investor rozhodol pre uspokojenie nárokov všetkých prevádzok na jeho rekonštrukciu, nadstavbu a dostavbu.

Ďalším dôležitým dôvodom bolo, že Stromová ulica za posledné roky stavebne výrazne zmenila svoj vzhľad. Zrekonštruoval sa objekt Jednoty, Siemensu, vybudoval sa nový rozsiahly bytový komplex s polyfunkciou a zaujímavými vnútroblokovými priestormi. Objekt bývalého Osvetového

strediska už skoro akoby sem nepatril, a pritom zastával dôležitú funkciu z hľadiska občianskej vybavenosti pre celú spádovú oblasť Kramáre.

Mali ste nejaké stavebné problémy? Predsa len je to v rušnej časti mesta...

Kedže objekt stojí v zastavanom území, limitovaní ste už aj prostredím. Táto stavba je pozemkovo oklieštená. Akékoľvek úpravy objektu sme preto museli odkomunikovať vo veľmi tesnej väzbe so susedmi. Keď sme chceli nadstavať jedno poschodie, museli sme rešpektovať administratívnu časť objektu Jednoty, ktorá bola otočená smerom k nám. Tvarovo sme objekt teda riešili tak, aby netienil vedľajšej budove. Rovnako sme mali problémy pri osadení požiarneho schodiska tak, aby sme nenarušili možnosti parkovania na vedľajšom pozemku. Z hľadiska realizácie stavby bola náročná aj náročná poloha objektu, takpovediac v križovaní ulíc Bárdošova, Stromová, a to pre vjazd stavebných mechanizmov, ako i malej ploche stavebného dvora, ešte čiastočne vo svahu. Všetko to bol teda vzájomný diálog o kompromisoch.

Ako ste, pani architektka, pristupovali k riešeniu problémov rekonštrukcie?

Celé riešenie vychádzalo z potrieb a požiadaviek investora, ako aj z funkčnej náplne objektu. Objekt bol nadstavaný o jedno podlažie, kde je umiestnená viacúčelová sála a dobudovaný celý komunikačný trakt s rozptylovými priestormi. Výťah zabezpečuje vnútornú bezbariérovosť. Zvonku sme vytvorili nový vstup

Analýza stavby:

Názov stavby: Dom kultúry Kramáre
Miesto (obec): Bratislava
Ulica, číslo: Stromová č.18
Investor: Mestská časť Bratislava – Nové Mesto
Dodávateľ: Generálny dodávateľ stavby: BAUING, s. r. o.
Subdodávateľa: Baumida, s. r. o., stavebné práce ALUSTEEL, s. r. o., presklené fasády, hliníkové obklady ThyssenKrupp výťahy, s. r. o. Eurolux lighting, s. r. o., svietidlá A&Z Consulting, s. r. o., akustická stena SONIT KUPAS Trenčín, drobná architektúra RELIUS omietky ARTICLE, s. r. o. Gipsol, a. s., sadrokartonové konštrukcie a podhlády KORATEX, NOREM, s. r. o., podlahoviny REGOTRANS SAUTER MaR LEGAMONT, s. r. o., plastové okná AECCM, vzduchotechnika Alfeco, s. r. o., zámočnicke práce TOR, s. r. o., izolácie MPL Ing M. Piskla, vnútorné dvere EXSTAVMAT, s. r. o., dlažby keramické Florén, s. r. o., zdravotnotechnické inštalácie a kúrenie NOVA INTERIER, s. r. o., interiéry PRO detail design, informačný systém a iní

Projektant: Architektonický ateliér

Ing. arch. Katarína Šinákova

Majiteľ-vlastník: Mestská časť Bratislava – Nové Mesto

Autori architektúry: Ing. arch. Katarína Šinákova Autorizovaný architekt SKA

Zodpovedný projektant stavebnej časti:

Ing. Marta Pichová

Autorizovaný stavebný inžinier SKSI

Dizajn, návrh interiérov, informačný systém:

Ing. arch. Katarína Šinákova

Terénné úpravy, drobná architektúra:

Ing. arch. Katarína Šinákova

Priprava projektu: štúdia v alternatívach 07/01, projektové práce 10-12/01, 07-09/02

Začiatok realizácie: 05/2002

Koniec realizácie: 11/2002

Funkcia (pôvodná, súčasná): Osvetové stredisko Stromová 18 slúžilo pre činnosť knižnice, krúžkov záujmovej činnosti a nachádzala sa v nej viacúčelová sála. Bolo potrebné rozšíriť priestory pre záujmovú činnosť, zväčšiť podľa možnosti priestory knižnice, doplniť čítáreň, pre klub dôchodcov využiť viacúčelovú sálu na poschodi a na ďalšom, nadstavanom podlaží sprevádzkovať novú väčšiu viacúčelovú sálu.

Charakteristika: rekonštrukcia, dostavba a nadstavba pôvodného objektu, bezbariérové sprístupnenie objektu, skútrnenie okolia pôvodnej stavby

Zaujímavosti okolo stavby: všetko sa stihlo v daných terminoch

Komplexné hodnotenie stavby: pomerne krátke termíny na prípravu i realizáciu stavby, veľmi dobrá spolupráca s investorom

Skultúrnič vonkajšie prostredie drobnou architektúrou mala za úlohu spoločnosť KUPAS, s. r. o.

s bezbariérovou rampou, čo súvisí najmä s potrebami návštěvníkov klubu dôchodcov. Podľa technických a plošných možností sa zrekonštruovali priestory pre záujmovú činnosť, knižnica, pribudla nová šatňa na prízemí objektu, prevádzka klubu dôchodcov aj so zázemím, nová viacúčelová sála sa realizovala vo výrazne vyššom technickom štandarde z hľadiska osvetlenia, ozvučenia, akustiky i vetrania. Inves-

tor mi dal možnosť stváriť objekt nielen stavebne, ale dotiahnuť do súvislostí stavbu s interiérom, informačným systémom a skultúrnič aj vonkajšie prostredie terénnymi a sadovými úpravami a drobnou architektúrou. To bolo veľmi dôležité. Spomenuté sadové úpravy a drobná architektúra totiž výrazne podporujú celkové pôsobenie a vnímanie domu kultúry. Viditeľne sa tak zmenilo pôvodné nekulturne prostredie s neurčito rozmiestnenými rôznorodými predajnými stánkami a neudržiavanou zeleňou.

Vyskytli sa, pani architektka, pri realizácii aj nejaké problémy s investorom? Všetky prevádzkové nároky sa podrobne konzultovali so zodpovednými pracovníkmi zo strany investora tak, aby objekt čo najviac naplnil predstavy tých, ktorým bude slúžiť.

Samozrejme, ako to už v tejto profesií býva, vyskytla sa štandardná časová tieseň, niektoré problémy a rozdielne názory bolo treba vydiskutovať. Ale celkovo bola spolupráca s investorom veľmi dobrá. Ten si vzal toto dielo za svoju srdcovú záleženosť, a tak som sa stretávala naozaj len s ústretovosťou. Výstavba kultúrnych stavieb v súčasnosti nie je veľmi častá, najmä z finančných dôvodov, takže nakoniec najmä vďaka pánovi starostovi a predstaviteľom samosprávy mestskej časti, ktorí umožnili realizáciu tejto myšlienky, sa dom kultúry opäťovne otvoril.

Interiér knižnice

Celkový pohľad zo Stromovej ulice

Ako sa vám komunikovalo s dodávateľom stavby a subdodávateľmi?

Realizácia stavby prebehla vo veľmi krátkom časovom období, takže komunikácia medzi dodávateľom, projektantom a investorom musela prebiehať veľmi funkčne a rýchlo.

Ako na každej stavbe, aj tu sa priebežne vyskytovalo veľa problémov, ktoré bolo treba rýchlo riešiť. Z môjho pohľadu dobrá komunikácia bola napríklad s dodávateľom zasklených stien či dodávateľom interiérov.

Základné údaje o stavbe:

Terajší objekt je samostatne stojaci, situovaný na rohu v blízkosti križovatky Bárdosova, Stromová ulica. V súčasnosti má tri nadzemné podlažia a jedno podzemné (čiastočne zapustený suterén). V suteréne sa nachádzajú priestory, ktoré boli pôvodne určené ako priestory pre CO kryt, teraz predstavujú rezervu disponibilných plôch pre využitie investora, technické zázemie objektu: plynová kotolňa, plynomerňa a miestnosti využívané na záujmovú činnosť. Na prízemí sa nachádza vstupný priestor so šatňou a knižnica so zážemím. Na 1. poschodí sú umiestnené miestnosti pre záujmovú činnosť, priestory pre správu domu kultúry a klub dôchodcov s kapacitou takmer 70 osôb so zázemím, na 2. poschodí je novovybudovaná viacúčelová sála s kapacitou do 180

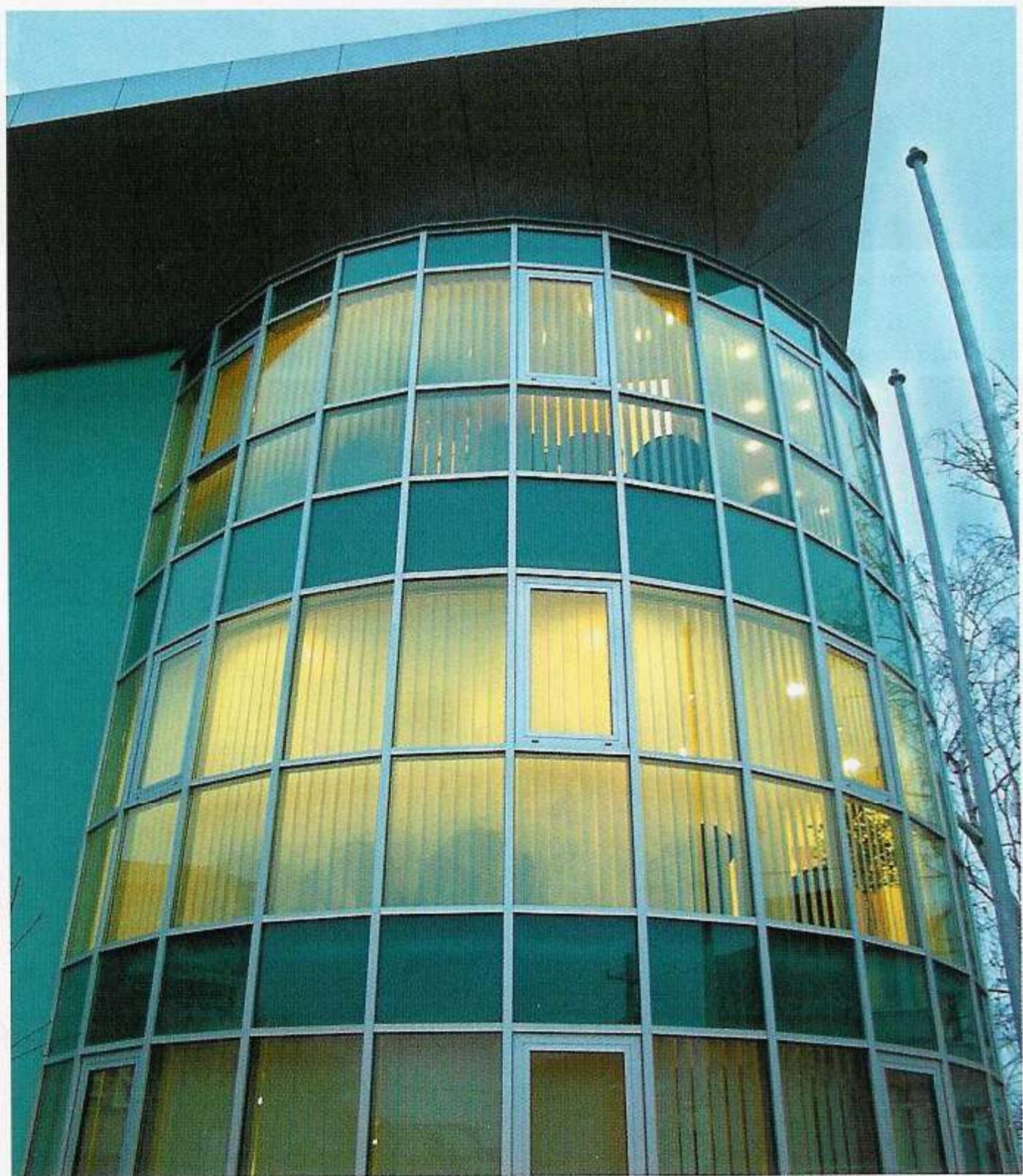
osôb, vybavená zázemím pre účinkujúcich i návštěvníkov.

Architektonické riešenie

Z hľadiska architektonického výrazu sa použili výrazové prostriedky umocňujúce dominantnú polohu objektu v križovaní ulíc (presklená oblúková stena), jednoduché formy tvarov dostavby i nadstavby vo výrazovom chápaní súčasnej architektúry, ktorá korešponduje s okolitou zástavbou. Princípom stvárnenia bolo striedanie jednoduchých geometrických plôch a tvarov v členení presklených častí s plnými stenami, vo farebnom a materiálovom rozlíšení, rešpektujúc technické podmienky presvetlenia i vnútornej prevádzky.

Objekt je jednoduchého hranolového tvaru s vloženým oblým preskleným útvaram v nároží do križovania ulíc Bárdosova a Stromová. Nadstavba nového podlažia je výrazovo oddelená od pôvodného objektu rímsou parapetu a súvislým pásom hliníkových okien viacúčelovej sály.

Presklenú oblúkovú časť fasády realizovala spoločnosť Alusteel, s. r. o.

Foyer a výťahová šachta pred viacúčelovou sálou

Ďalšie vnútorné priestory

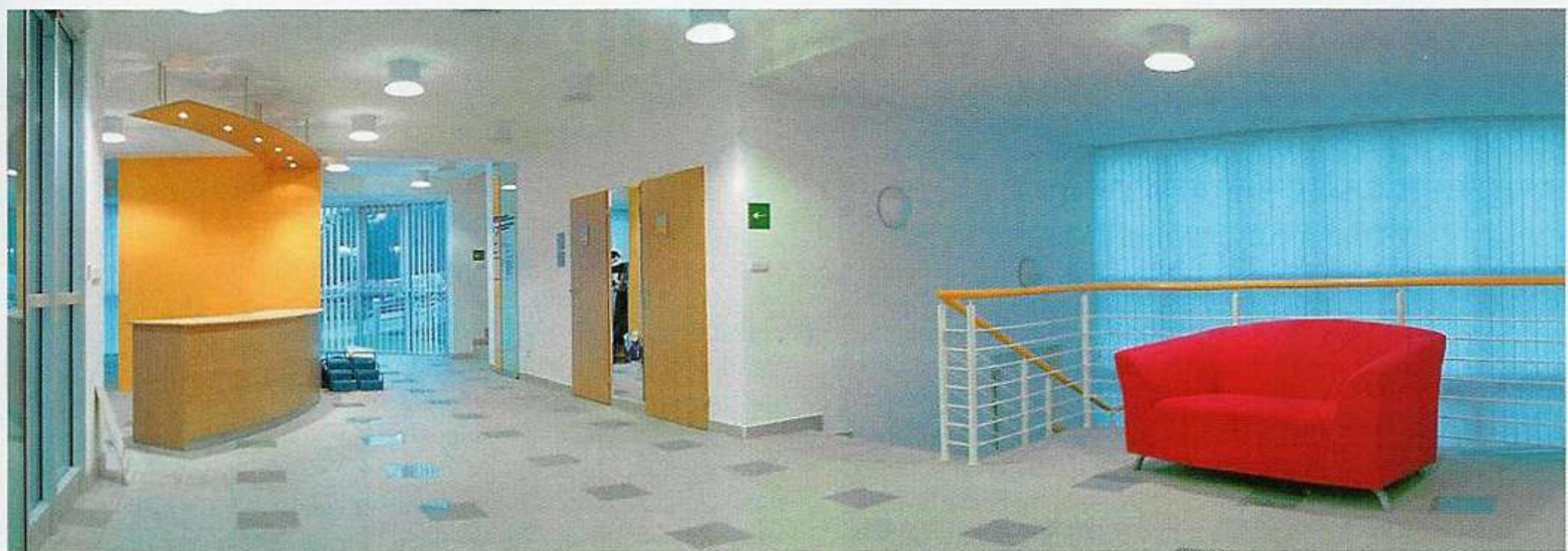

Zastrešenie objektu sa realizovalo tvarovanou plochou strechou. Zo strany Stromovej ulice je nový vstup do objektu, prekrytý vystúpenou markízou. Na vstup nadväzuje vonkajšia rampa pre osoby s obmedzenou pohybovou schopnosťou. Objekt je z dôvodov svetlotekniky v poslednom podlaží na pravej strane uskočený, so zníženou úrovňou plochej strechy nadväzujúcou na prekrytie vonkajšieho požiarneho schodiska. Toto je riešené tak, aby neobmedzovalo prevádzku parkovacích miest za objektom, čo je podesta schodiska i vyčnievajúce rameno schodiska, majú takú podchodnú svetlú výšku, aká bola možná.

Stavebnotechnické riešenie stavby

Pri realizácii sa nepoužili nijaké neštandardné stavebné materiály alebo technológie.

Nové murivá sú z dierovaných tehloblokov. Nový strop je železobetónový mono-

Vstupné priestory

litický. Nové schodiská, prístupová rampa, stropy dostavby sú železobetónové. Požiarne vonkajšie schodisko je zvárané z oceľových profilov a mriežkových roštov, nosná konštrukcia natretá polyuretánovou farbou a zábradlie povrchovo upravené práškovou vypaľovacou farbou. Steny výtahovej šachty a stena pri požiarnom vonkajšom schodisku sú betónové, dve steny výtahovej šachty na 2. NP a 3. NP sú presklené. Presklená oblúková časť fasády je z hliníkových fasádnych profilov, horizontálny pás okien na 3. NP z hliníkových okenných profilov. Zo zasklenej steny vystupuje strieška nad vstupom, realizovaná z oceľovej nosnej konštrukcie obloženej hliníkovým kazetovým obkladom. Nové okenné výplne do pôvodných otvorov sú plastové, farebné. Vnútorné dvere sú drenené hladké zavesené do oceľových zárubní. Prestrešenie objektu je riešené z oceľových priečradových väzníkov, prekrytých profilovaným plechom s vyrovnávacou betónovou vrstvou. Nové pochôdzne plochy podlág tvoria gres, linoleum – marmoleum, viacúčelová sála má veľkoplošné

parkety. Zábradlia schodísk a rampy sú oceľové, povrchovo upravené práškovou vypaľovacou farbou. Obklady stien sú keramické z bežne dostupných materiálov. Časti stien učební sú obložené akustickými obkladmi, vo viacúčelovej sále je realizovaná akustická stena z materiálu sonit. Zariadovacie predmety sanity sú štandardné. Podhlády sú sadrokartonové plošné a kazetové, vo vyhradených priestoroch akustické. Svietidlá boli použité bežne dostupné. Interiérové zariadenie je čiastočne navrhované ako atyp (šatňa a knižnica) z drevotrieskových dosák s umelou dyhou, doplnené pultom z corianu, šatňové zostavy z oceľových prvkov s farebnou povrchovou úpravou práškovou vypaľovacou farbou, čalúnené prvky sedačiek a kresielok, vybavenie stoličkovým nábytkom a vybavenie kancelárií a učební výberom typového sortimentu.

Dôraz sa kládol najmä na jednoduchosť zariadenia a farebné riešenie.

Spracovala Lívia Šulajová.

Foto: Juraj Bartoš

